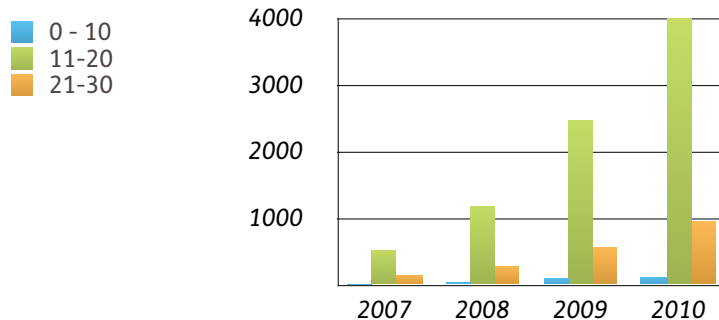


Unge ordblinde i hele landet

Udgangspunkt

På Nota oplever man i disse år en meget stor tilgang af unge ordblinde. Problemet er, at de meldes ind, men i mange tilfælde forbliver inaktive. Folkebibliotekerne har en tilsvarende erfaring med fravær af unge ordblinde brugere. Hvorfor benyttes den adgang til viden, læring og oplevelser, der netop kan styrke den unge ordblindes position og muligheder, ikke? Projektet vil gøre det let for bibliotekerne og de unge ordblinde at mødes. Gennem en brugerorienteret proces vil vi skabe et nationalt indblik i barrierer, muligheder for handling og effekten af disse strategier, og sikre at det bliver forankret lokalt.

I projektets første fase gennemføres en kvalitativ stikprøve-analyse og en repræsentativ kvantitativ survey.



Udvikling af indmeldte på baggrund af dysleksi, Nota 2007-2010

Efter et indledende seminar d. 9. April 2010 er ovenstående udgangspunkt blevet gennemarbejdet i et bredt udvalg af repræsentanter fra bl.a. folkeskole, forældre, undervisningsministeriet, bibliotekerne og faglige vidensorganisationer.

Efter seminaret blev det besluttet at holde fast i afgrænsningen 12-16-årige, som dels er den gruppe der er i størst vækst på Nota, dels er en gruppe man må forvente, har et bevidst forhold til egne læseevner.

Det blev påpeget, at man skal søge at undgå bias ved udelukkende at tage udgangspunkt i stærke og engagerede ordblinde. I stedet skal man involvere både førstnævnte gruppe, men også unge ordblinde, der af den ene eller anden grund ikke bruger energi på læsning, så man kan få viden om de unge ordblindes motivation for (ikke) at læse.

Dette gælder også for andre målgrupper som inddrages i analysen, for eksempel kommunale aktører, forældre og lærere. Det er en kendt udfordring, at ordblinde diagnosticeres og hjælpes meget forskelligt i danske skoler og kommuner. På den baggrund, udvælges specifikt formodede proaktive og inaktive informanter i den kvalitative undersøgelse.

På seminaret blev det desuden understreget, at projektet rækker udover bibliotekernes virkeområde alene, og bør løses tværfagligt med inddragelse af både skoler, forældre, kommunale instanser og andre aktører som har med de unge at gøre.

Skolen blev fremdraget som et særlig relevant fokusområde, muligvis det vigtigste bindeled mellem de unge og tilgængelig viden. Fremfor at etablere undersøgelsen med udgangspunkt i de unges (manglende) biblioteksvaner, bliver den initieret i skolesituationen med henblik på at afdække muligheder og barrierer i samarbejdet mellem skole, hjem, bibliotek og kommune. Denne sondring åbner op for en række politiske og praktiske tiltag, hvor bibliotekernes rolle undersøges som del af en kollaborativ indsats.

I skolen er der et krav om læsning, hvilket vil give undersøgelsen et mere håndfast grundlag for at kunne konkludere om de rette betingelser er tilstede. Kender lærerne bibliotekernes tilbud, og er disse sammensat på en måde, så de kan inddrages i undervisningen?

En sammenligning mellem undervisere der er meldt ind på Nota og andre folkeskolelærere, vil kunne vise noget om de spørgsmål. Det blev derfor vedtaget at inddrage den nye gruppe af undervisere, som for nylig har fået mulighed for at blive meldt ind på Nota, i undersøgelsen.

Afgrænsning

“At skabe viden om 12-16årige ordblindes behov og muligheder for at deltage i samfundslivet med fokus på samspillet mellem biblioteker, skole og andre kommunale instanser”

Kvalitativt studie

I projektets første fase gennemføres et kvalitativt studie af udvalgte brugergrupper med henblik på at afdække emnets grundsubstanser. Det kvalitative studie vil dels indgå i projektets resultat, dels virke som baggrund for det kvantitative arbejde og være udgangspunkt for en konceptudvikling og ny ansøgningsrunde. Det kvalitative studie foregår mellem april og august 2010.

Følgende målgrupper vil blive involveret:

- Unge ordblinde (8): Regionalt, køn, etnicitet, aldersfordeling. Gerne en med, der er storforbruger – ham/hende kan Nota skaffe. Gerne en med anden etnisk baggrund - omend alle må være dansksprogede, da Nota næsten udelukkende tilbyder materiale på dansk.
- Voksne ordblinde (2): En der er faglært og en der bare er ”strøget igennem”. Dem kan Nota helt klart finde.
- Lærere (2): Den ene meget gerne Martin (som også meget gerne skal bruges i forbindelse med konceptudvikling) - den anden meget gerne på den anden side af engagementskalaen.

- Bibliotekarer (2): Bibliotekar fra ordblindainstituttet, som er vant til at skaffe tilgængelige materialer, og en skolebibliotekar fra en almindelig folkeskole. Mener Thea to af hver "type" eller to bibliotekarer i alt?
- Offentlige repræsentanter (2): Julie som den ene "pol" og en med en PPR-agtig funktion på Fyn pga. deres indstilling til ordblindhed. Væk fra ideen om læger og sundhedsplejersker.

Uden at foregribe begivenhedernes gang, har vi kort diskuteret hvad der kunne være oplysende at vide for de forskellige i målgruppens vedkommende. I det kvalitative arbejde vil vi blandt andet søge at komme ind på følgende emner:

Unge ordblinde

- Muligheder og barrierer ift. læsning, herunder tilgængelige materialer
- Mediekompetencer: nettet, computere, mobil, email, - særligt ift. læsning
- Lydbøger - opfattelse og oplevelse
- Har de unge ordblinde gode eller dårlige oplevelser med de voksne (pædagogik, biblioteket)?
- Lektier og læsning: Hvis de unge ordblinde beder om hjælp, hvem vil de så spørge?
- Hvad vil de svare, når man spørger, *hvor* de kan få hjælp (biblioteket, skolen, venner etc)?
- Oplevelse af at have/fænomenet dysleksi
- Sammenhæng mellem læsning og bibliotek, biblioteksvaner
- Fremtidsudsigter: Hvad drømmer de unge ordblinde om (jf. samfundsmæssig plads)? Passer det at de vælger ikke-boglige uddannelser? Hvis ja - hvorfor?
- Hvad influerer og påvirker oplevelse af at være henholdsvis "god" eller "dårlig" i folkeskolen? Hvordan/hvor kategoriserer de sig selv i skolen? Hvad mener de selv definerer "god" og "dårlig"?
- Socialt liv - hvordan oplever de selv de klarer sig socialt?
- Kan man leve uden at læse? Hvis ja - hvorfor og hvordan?

Voksne ordblinde

Kan måske med fordel komme ind på mange af de samme emner som for de unges vedkommende - men fra et andet ståsted. Derudover måske også noget omkring:

- Oplevelse af at leve med dysleksi
- Læsevaner

- Oplevelse af skoleforløb
- Oplevelse af samarbejde mellem offentlige instanser
- Oplevelse af forældres/læreres påvirkning
- Opfattelse/brug af biblioteker

Lærere

- Muligheder og behov ift. tilgængelige materialer
- Viden om dysleksi/hjælpemuligheder
- Opfattelse af ordblinde elever
- Viden om bibliotekernes tilbud
- Viden om tilgængelige materialer
- Oplevelse af samarbejde/muligheder/barrierer mellem offentlige instanser
- Krav til tilgængelige materialer for at de kan inddrages i undervisningen

Forældre

Ligeledes vil der være et naturligt sammenfald mellem undersøgelsesfokus for lærere og forældre. Måske desuden noget omkring:

- Oplevelse af ansvar/rolle
- Vaner i forhold til lektiehjælp
- Viden om/holdning til barnets fremtidsudsigter og muligheder
- Egne læsevaner

Bibliotekarere

- Viden om Nota
- Viden om målgruppens behov/muligheder
- Oplevelse af samarbejde/muligheder/barrierer mellem offentlige instanser, herunder skoler og lærere
- Viden om dysleksi
- Muligheder og behov ift. tilgængelige materialer

Offentlige repræsentanter

- Oplevelse af samarbejde/muligheder/barrierer mellem offentlige instanser, herunder biblioteker, skoler og lærere
- Viden om målgruppens behov/muligheder
- Viden om dysleksi
- Opfattelse af politisk niveau - muligheder/barrierer i de givne regler
- Holdninger til emnet generelt